

**A marosvásárhelyi
Római Katolikus
Oktatás
Újraindulásának**

**300.
Évfordulója**

ezeknek a tudományoknak a későbbi, felsőfokú tanulását és művelését.

Őket tekintettem példaképeimnek, és talán nem szerénytelenség megemlítenem, hogy az ő nyomdokain haladva, az én diákjaimnak is jelentős része választotta ugyanezt a pályát, és sokan közülük jelentős tudományos eredményeket értek el kutató- vagy egyetemi intézetekben.

A fentiekben azokat a tanáraitam említettem, akik az én életutam alakulására voltak döntő hatással. De nem maradtak el mögöttük a többi tanáraitam sem. Elmondhatom, hogy úgynevezett „gyenge” tanár abban az időben nem létezett. És mindegyikre az volt jellemző, hogy a tantárgya elemeit olyan világosan és közérthetően tanította, hogy az iránta érdeklődő diákok legtöbbször az illető tudomány művelését választotta életpályául. Mint jómagam is tettem.

Összefoglalva tehát megállapíthatjuk, hogy háromszázéves működése során a helyi Római Katolikus Főgimnázium tiszteletre méltóan töltötte be hivatását, és nem lekicsinylendő módon alakította ki diákjaiban a katolikus vallás erkölcsi magatartását és magyar önazonosság-tudatát, az anyanyelv szeretetét és megőrzésének tántoríthatatlan akaratát.

dr. Horváth Attila

Kedves Alma Materem,

az emlékeim rólad, mint minden gyerekkori emlékem, lassan elhalványulnak. Mégis, semmi kétségem a felől, milyen fontosak lényem kibontakozásában a volt tanáraitam. Különösen hármat kell közülük megemlítenem. Kezdeném Gampe József úrral, franciatanárommal, aki a II. Rákóczi Ferenc gimnáziumi tanulmányaim során mindvégig tanított. (Egy évet a Bolyai Kollégiumba kellett járnom, az ötödiket, amikor a II. Rákóczi Ferenc gimnázium ideiglenesen zárva volt.) Gampe úr tudta tolmácsolni nekem a francia nyelv és irodalom ízét. Sohasem fogom elfelejteni, hogy összegyűjtötte a lakásán a két-három legjobb növendékét, hogy felolvasson nekünk; egy alkalommal elszavalta Arthur Rimbaud magánhangzós szonettjeit. Megadatott nekem, hogy még egyszer viszontláthattam őt halála előtt Marosvásárhelyre való visszatéréseim egyik alkalmával. Ma is, mikor a franciaországi egyetememen a hallgatók megkérdik, honnan származik szerelmem a francia kultúra iránt, mindig az ő nevét említem.

Magyar nyelv és irodalom tanárom egy papi ember volt, kinek nevére nem tudok hirtelen visszaemlékezni. Ő szeretettette meg velem a magyar irodalmat annyira, hogy azóta is, a látszat ellenére megtartottam ezt a vonzalmat. Sokat fordítok a kortárs magyar költőktől (Pilinszky János, Somlyó György, Vas István, Weöres Sándor, Varga Mátyás, Tolnai Ottó, Lackfi János és Markó Béla, aki Marosvásárhelyen él).

A harmadik tanárom, Pálóczy-Pallos Emil volt, aki nekünk számtant tanított, s akinek az egyénisége olyan mértékben volt hatással életemre, hogy egy másik közeledést tudott kifejleszteni bennem, a tudományok iránt. Az ő kezdeményezése vitt először a budapesti Műegyetemre, hogy azután, Franciaországba érkezve, sok, nehéz és bonyodalmas kaland után az orvostudományhoz és a biológiához érkezzem. Ha a tudományos tevékenységem említem, egy negyedik tanáromról is szólnom kell, Salamon úrról, aki nekünk fizikát tanított. Ma is büszkén emlékszem arra, hogy felkért, tartsak egy előadást Einstein relativitás-elméletéről, mert abban az időben ez a tantárgy rendkívül foglalkoztatott. Ez a négy személy volt ismereteim megalapítója, akikre megindultsággal tele tudok hálával visszaemlékezni.

Ami az osztálytársaimat illeti, legtöbbjükre most is szívesen emlékszem vissza. De arra is emlékszem, hogy abban az időben igen érzékeny gyerek voltam. (Egyetlen gyereke szüleimnek, akik a Székelyföldről jöttek, és a nehéz 1922–23-as években települtek le Marosvásárhelyen.) Okkal vagy ok nélkül művészetekben és a tudományokban is tehetségesnek éreztem magam. Kizárva éreztem magam az egészséges, verekedő ifjak társaságából, akik futballoztak. Én az egyéni sportokat kedveltem, szenvedéllyel űztem őket, osztálytársaim megvetésére. De ez nem akadályozott meg abban, hogy mai napig tartó, kitűnő barátságok ne alakuljanak ki köztünk (Szabó Zoltán, Hornyák Sándor, Schmidt Károly és a nemrég elhunyt Erőss István). Az eltávozottak közül magam részéről szeretném fölidézni emlékét annak, aki kitűnt intelligenciájával, nagylelkűségével és szerénységével, akit én nagyon tiszteltem, Ábrahám Imrét, aki a náci Németország egyik haláltáborában tűnt el.

Szívből köszöntöm mindazokat, ismerősöket és ismeretleneket, akik részt fognak venni a megindító ünnepségeken.

Dr. Gáspár Lóránd

Az egyházi iskolák erkölcsi, tudományos színvonala

A bukaresti Szent András római katolikus gimnáziumban eltöltött két év után a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban négy évig tanultam, majd innen kerültem a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnáziumba. Sok szeretettel és hálával gondolok vissza az itt eltöltött két évre. Az akkori politikai helyzet nagymértékben járult hozzá látóköriünk szélesítéséhez, érettségünk kiteljesedéséhez. Tanáraink tapasztalt, érett szakemberek voltak, akik elmélyítették hazafiasságunkat, vallásos életünket és emberszeretetünket. Abban a nehéz periódusban, amikor feltartóztatathatlan kegyetlenséggel bontakozott ki a hitleri átok, bátor tanáraink közül többen nyíltan ismertették óráinkon a fasizmus embertelen barbárságait. Daróczi László igazgató, Papp Dénes és Petres Kálmán régensek, mint szerető, bölcs szülők örködték az iskola szellemének magas erkölcsi, vallásos és tudományos színvonalának állandó emelése felett. Nem volt olyan problémánk, melyek orvoslására ne lettek volna haladéktalanul készek.

Osztályunkban őszinte baráti hangulat uralkodott, szegény és gazdag, jó és gyengébben tanuló és különböző vallású fiúk között. Tanáraink közül kiemelkedtek szakmai tudásukkal a számtan, magyar, német és testnevelés szakosok. Osztálytársaim közül kimagasló teljesítményekre voltak képesek Büchler Tóni, aki remek zongorista és nyelvész volt (édesapja egyetemi tanár volt, aki elsőként fordította magyarra az ókori keleti irodalom gyöngyszemeit), Waitsuk Pali ideggyógyász lett, és éveken keresztül dolgozott Miskolczy professzor mellett mint főorvos, Lóránd Gabi jól zongorázott, Izmael Laci később a nagyenyedi Bethlen Kollégium igazgatója lett. Kabdebo Otto, Lörinczi Misi, Farkas Ipoly jó nevű orvosok lettek, többi osztálytársaink mint mérnökök és tanárok fejlesztették tovább a Katolikus Gimnáziumban megalapozott kultúrájukat. Magam részéről itt sokat sportoltam, rajzoltam, festettem, jól menő iskolaszövetkezetet szerveztem, kitűnő osztály- és érettségi bizonyítvánnyal végeztem tanulmányimat, és a záróünnepélyen én mondtam a búcsúbeszédet.

Prof. Dr. Mühlfay László
egyetemi tanár